

Internationella Kvinnoförbundets
för
Fred och Frihet Finlands avdelning

Årsberättelse
1938

Helsingfors 1939

Utdrag ur stadgarna för Internationella Kvinnoförbundet för Fred och Frihet. (Finlands avdelning.)

§ 1.

Föreningens namn är Internationella Kvinnoförbundet för Fred och Frihet (Finlands avdelning), Kansainvälinen Naisten Rauhan ja Vapauden Liitto (Suomen osasto) och dess hemort är Helsingfors.

§ 2.

Föreningens ändamål är att samla Finlands kvinnor till arbete för fredsiden, krigens avskaffande, samhällsrättvisa och förståelse mellan nationer, klasser, raser och bekännelser. För uppnående av detta mål vill förbundet verka genom

internationellt samarbete på olika områden; upplysning i internationella och sociala frågor, ungdomens uppfostran och undervisning i enlighet med den uppbyggande fredens ideal.

§ 3.

Till medlem av föreningen antages varje kvinna i Finland, som fyllt 18 år och som omfattar föreningens syften.

Befrämja alla kvinnors gemensamma sak genom att ansluta Eder till Internationella Kvinnoförbundets för Fred och Frihet Finlands avdelning.

Årsavgift 20 mk. Dock är Styrelsen berättigad att bevilja nedsättning för den, som önskar det. Avgift för ständigt medlemskap 200 mk.

Årsberättelse 1938 för Internationella Kvinnoförbundets för Fred och Frihet Finlands avdelning.

Allmän översikt.

I.K.F.F:s Finlands avdelning, som grundats av *Maikki Friberg*, har verkat från år 1926 enligt de ursprungliga stadgarna. År för år har arbetet ökat och utvecklats. Medlemsantalet har likaså stadigt vuxit.

Det gångna året har varit ett av de arbetsdrygaste för Finlands avdelning. Det internationella läget, som redan under flere år avsevärt försvårat fredsarbetet tillspetsades ytterligare under det gångna verksamhetsåret. Krigshotet i Europa var större än någonsin tidigare efter världskriget. För dem som arbeta för freden innebära dessa kända händelser alldeles nya och oväntade uppgifter att lösa.

Fastän å ena sidan dessa händelser och den ökade kapprustningen bland folken hos många arbetare för freden framkallat en känsla av kraftlöshet, ha de å andra sidan allt tydligare ådagalagt betydelsen och vikten av fredsarbete. Detta har tydligt kunnat iakttagas också i I.K.F.F:s Finlands sektion. Entusiasm och verksamhetsbegär ha ej saknats, talrika initiativ ha sett dagen. Bristen på medel och arbetskraft har dock gjort sig gällande. Låtom oss likväl hoppas att, då allt vidsträcktare kvinnokretsar vakna upp och inse sin uppgift under denna tid av krig och våld också kvinnornas samarbete för att trygga fred och frihet får tillskott av krafter och medel. Framför allt fordras här till av varje medlem personlig insats, mod och uppoffring för den stora saken.

Styrelsen.

Till styrelsen ha under det gångna året hört fru *Toini Iversen*, ordförande, lärarinnan *Elisabeth Lindeman*, viceordförande, bokhållaren *Heta Leino*, protokollsekreterare, fru *Lilli Soini* korresponderande sekreterare, bokhållaren *Evi Enroth*, kassörskan, samt övriga medlemmar doktor *Margit Hildén-Österberg* och fru *Bertha Olsoni*.

Styrelsen har under året sammanträtt 13 gånger och ha av frågor behandlade vid mötet i protokollet antecknats 80 §.

Medlemsmöten.

Emedan Finlands sektion verkar som en hela landet omfattande förening ha medlemsmötena koncentrerats i Helsingfors stad med undantag av större medlemsgrupper i Viborg och Åbo, där några medlemsmöten ägt rum.

I Helsingfors ha sammanlagt 9 medlemsmöten ägt rum, vartill alla medlemmar fått mottaga personlig inbjudan. Vid dem har redogjorts för de av styrelsen behandlade frågorna, hållits föredrag och referat med åtföljande diskussioner samt utförts annat program. Föredragshållarna och referenterna samt de refererade frågorna ha varit följande:

Mag. *Anna Nevalainen*: »Finlands Fredförbunds studieledarkurs i Helsingfors 26—30. 12. 37.

Fru *Alma Leväaho*: »Vår nationella språkfråga och I.K.F.F:s Finlands avdelning».

Fru *Karin Cannelin*: »Är det den subjektivt eller objektivt seende människan som närmar sig idealet».

Fru *Charlotte Saarnio*: »Det internationella stormötet för kvinnor i Marseille och I.K.F.F:s höstexekutivmöte i Geneve 1938».

Frk. *L. Heinonen*: »De nordiska soc.-dem. kvinnodagarna i Helsingfors sommaren 1938».

Fru *Toini Iversen*: »Flyktingsfrågan» och »I.K.F.F:s nordiska sektioners konferens i Oslo i januari 1939».

I samband med medlemsmötena i april och december anordnades påsk- och julbasar.

Medlemsantal.

Antalet medlemmar i början av verksamhetsåret var 190. Under årets lopp ha 12 medlemmar avgått. Av dessa ha 6 avlidit, och 6 avgått av andra skäl. 13 nya medlemmar ha anslutit sig till föreningen, varigenom medlemsantalet i slutet av året utgjorde 191, av dessa voro 120 hemma i Helsingfors, 71 voro från andra orter.

Följande medlemmar ha dött: fru Ester Otsakorpi från Viborg, fru Maiju Portin från Åbo, fröken Vera Tschernichin, fru Lotten Arppe, fru Margit von Bonsdorff-Edgren och fru Dagmar Forsten från Helsingfors.

Klubbverksamhet.

Under det gångna året har vidare existerat en s.k. »förmiddagsklubb», vilken liksom tidigare sammanträtt en gång i veckan, om onsdagarna från kl. 14—16. Jämte handarbete har inom klubben utförts olika slags program, diskuterats dagshändelser och lästs tidningar och tidskrifter.

Verksamhet utåt.

Annandag påsk anordnades en *Vårfest*, varvid doktor *Sigfrid Sirenus* och lärarinnan *Greta Stendahl* (Sverige) talade, den senare om »Nutida hjälpverksamhet bland kvävarerna».

»*Den-goda-viljans-dags*»-fest 18/5 avhölls tillsammans med Fredsförbundets i Finland Helsingfors avdelningar. Vid den finskspråkiga festen i Koittos sal talade ordföranden för Internationella Försoningsförbundet *Nevin Sayre* från Amerika (Talet tolkades till finska av doktor *Heikki Varis*) och doktor *Felix Iversen*. Vid den svenskspråkiga festen i Balders sal talade

ovannämnda *Nevin Sayre* (Rektor *Greta Langenskjöld* fungerade som tolk) och rektor *Laurin Zilliacus*. Bland programnumren vid den svenskspråkiga festen må nämnas tablån »*Fredskvinnor genom tiderna*», som regisserats av fru *Hélène Rotkirch-Jacobson* och vilken livligt uppskattades av publiken.

Till Den-goda-viljans-dag, som också firas som en *Nordisk Fredsdag*, lät man trycka 800 st. små bordsflaggor, var och en med de fyra nordiska ländernas nationalflaggor (pris 3:— st.). Vid festen såldes dessutom *Nordisk Fredsdags* postkort samt »Den-goda-viljans-dags»-broschyr utgiven av Finlands Fredsförbund.

Vid den »Den-goda-viljans-dags radioutsändning som anordnats av Finlands Lärares Fredsförbund talade undervisningsminister *Hannula* och fru *Toini Iversen*. Sångerskan *Ester Snellman* ledde sång, som utfördes av skolflickor.

Festen till 20-årsminnet av vapenstilleståndet 11/11-38 anordnades även tillsammans med Fredsförbundets i Finland Helsingforsavdelningar. Vid den finskspråkiga festen i Folkets hus talade prof. *Rolf Lagerborg*, folkrepresentanterna *Sylvi-Kyllikki Kilpi* och *Alpo Lumme* samt dr. *Felix Iversen*. För tillfället lämpliga recitations- och sångnummer framfördes även vid festen. Vid den svenskspråkiga festen i Balders sal uppträdde rektor *Greta Langenskjöld*, prof. *Rolf Lagerborg* och dr. *Felix Iversen* som talare.

Enligt internationell sed påbjöds vid bägge mötena en 2 minuters tystnad.

Möten för allmänheten.

I anledning av representantens för Internationella kommissionen för Spanska flyktingsbarn, fil. kand. *Nils Thedins* besök höllos publika möten 12/2 och 13/12-39. Härvid redogjorde kand. Thedin med stor sakkunskap om den internationella hjälpkommissionens verksamhet i Spanien.

Övrig upplysningsverksamhet.

Om det utåtriktade upplysningsarbetet för fredens sak må ännu nämnas, att flere av vår sektionens medlemmar under året av skilda föreningar och organisationer inbjudits att hålla tal vid fester och möten.

Upprop i dagspressen.

På hösten avfattades ett gemensamt upprop tillsammans med Fredsförbundets i Finland Helsingforsavdelningar i anledning av den Tjeckoslovakiska frågan. En tid senare gav man uttryck för en opinionsyttring mot judeförföljelserna. I anledning av 20-årsdagen av vapenstilleståndet efter världskriget 11/11 -38 sändes ett upprop till vårt lands tidningar på uppmaning av Centralen för Internationella Försoningsförbundet. I december publicerades det sedvanliga uppropet till föräldrar och uppfostrare mot inköp av krigsbetonade leksaker.

Uppropen sändes till c. 24 dagliga tidningar i vårt land.

Uppfostran och vägledning av ungdom i den uppbyggande fredens anda

ingår i I.K.F.F:s program. Emedan i några folkskole-distrikt på landsorten likväl egenmäktigt införts obligatorisk undervisning i landsförsvar och lärarna in kallats till särskilda utbildningskurser, besökte I.K.F.F:s Finlands avdelning undervisningsministern och gjorde en förfrågan hos denne om han hade sig bekant att dylik undervisning i landsförsvar förekom inom vårt folkskoleväsende och om den var laglig.

Undervisningsministern ställde sig förstående till den standpunkt Förbundet företrädde.

Flyktingsfrågan.

På grund av de kända händelserna i Mellan-Europa har flyktingsfrågan åter blivit lika aktuell som under

åren efter världskriget. I.K.F.F:s Finlands avdelning har ända från hösten medelst sakliga föredrag och diskussioner behandlat frågan. Den 23 november sammankallade den medborgare från alla parti- och språkgrupper för att rådgöra om huru flyktingsvården i vårt land kunde ordnas på möjligast bred bas. Mötet anslöt sig till de fyra punkter, som framställdes av vår avdelning. 1) Att en verksamhet, som avser vården av flyktingar påbörjas på möjligast bred bas i vårt land. 2) att man av inrikesministeriet anhåller om rätt att få igångsätta en hela landet omfattande penninginsamling. 3) att en kommitté utses, som senare blir permanent och till vilken hör medborgare som representera olika organisationer och intressesfärer. 4) att en byrå grundas i Helsingfors. Byråns uppgift är a) att omhänderha penninginsamlingen, b) att ordna upplysningsverksamheten i flyktingsfrågan, c) att bispringa flyktingar såväl i hem- som utlandet, d) att ställa sig i förbindelse med motsvarande internationella i synnerhet nordiska organisationer.

Den av mötet valda kommittén, till vilken hörde prof. A. Grotenfelt, sammankallande medlem, och övriga medlemmar prof. Y. Hirn, rekt. L. Zilliacus, kyrkoherde E. Stendahl, prost A. Schalin, stud. D. Siwén och I.K.F.F:s Finlands avdelnings medlemmar fil. mag. A. Langenskjöld, fru S.-K. Kilpi, frk. E. Lindeman och fru T. Iversen, började genast med sin verksamhet. Anhållan om att få igångsätta en penninginsamling inlämnades 7. 12. till inrikesministeriet. Anhållan hade undertecknats av 15 medborgare. Då medgivande erhållits den 23 januari började man verksamheten genom att i dagspressen offentliggöra ett av 46 medborgare undertecknat upprop till allmänheten. Den 2 febr. öppnades byrån.

Verksamheten med åtföljande penninginsamling inskränker sig i enlighet med inrikesministeriets svar till att omfatta endast flyktingar inom rikets gränser. Hjälpverksamheten innebär förutom utdelning av tillfälliga penningbidrag, avfattandet av ansökningar i

och för anskaffandet av arbets- och vistelsetillstånd, utdelning av mat och beklädnadshjälp m.m.

Vid årsmötet hade c. 12.000:— mk influtit på listorna.

I.K.F.F:s Finlands avdelning gläder sig över att den fått vara initiativtagare till detta betydelsefulla och vittbärande arbete.

Understöd åt spanska barn.

På uppmaning av Engelska Kväkarcentralen påbörjades vid höstens första medlemsmöte en penninginsamling till förmån för spanska flyktingsbarn. Oaktat en anspråkslös början växte insamlingen som pågick bland medlemmar och vänner. Sektionen hoppades på att kunna sammanslå den med ovannämnda flyktingsverksamhet, vartill man av utrikesministeriet anhållit om rätt till penninginsamling under 1 års tid. Svaret som erhöles i slutet av januari begränsade likväl verksamheten för flyktingshjälp inom vårt lands gränser. Efter representantens för Internationella hjälpkommissionen för spanska flyktingsbarn *Nils Thedins* besök hade insamlingen lätt kunnat utvidgas, men den har fått bibehålla sin privata karaktär. Intill årsmötet 27. 3. 1939 hade influtit i penningmedel fmk 12.080:—. Alla medel ha avsänts till Engelska Kväkarcentralen adr. Friends House, Euston Road, London N.W.1., som verkar under den Internationella Kommissionen.

Hänvändningarna till president Roosevelt.

På våren avsändes till president Roosevelt en gemensam skrivelse från de nordiska ländernas samtliga sektioner, där ett tack uttalades till presidenten för det stora tal han hållit, och där man anhöll om att han måtte sammankalla en internationell konferens i syfte att motarbeta krigshotet.

I september månad avsände Finlands sektionen av I.K.F.F. med anledning av händelserna i Tjeckoslovakien ett telegram till ordföranden i vårt världsförbund

samt till U.S.A. sektionen i Washington, med uppmaning till dem att anhålla om att president Roosevelt i sin egenskap av företrädare för den största demokratin måtte verka till förmån för världsfreden.

På såväl brevet som telegrammet ha svar ingått.

Skrivelse till de Nordiska ländernas utrikesministrar.

Från Internationella Kvinnoförbundets för Fred och Frihet nordiska sektioner hade ingått uppmaningar, att även sektionen i Finland med anledning av den hotande krigsfaran måtte inlämna en skrivelse till det möte, som skulle äga rum mellan de Nordiska ländernas utrikesministrar i februari månad i Helsingfors.

Finlands sektion följde de nordiska sektionernas uppmaning samt inlämnade till sagda möte en av styrelsen undertecknad skrivelse vari framställdes önskningsmålet om att en världskonferens i syfte att avlägsna krigshotet måtte sammankallas under president Roosevelts ledning.

Selma Lagerlöfs 80-årsdag.

Med anledning av *Selma Lagerlöfs 80-årsdag* sammanställdes av I.K.F.F:s medlemmar i de Nordiska länderna en adress, där dessa till I.K.F.F:s hedersledamot i Sverige genom personliga dedikationer och namnunderskrifter uttryckte fredskvinnornas djupt kända tacksamhet och vördnad. På grund av en i Sverige uttalad önskan skrev ordföranden för Finlands sektion en kort med finskspråkig dedikation på ett särskilt blad, medan 24 av sektionens medlemmar med hedersordföranden Lucina Hagman som första namn undertecknade en av mag. *Greta Langenskjöld* författad hyllningsdikt.

Matilda Widegrens fond.

Grundläggarrinnan av I.K.F.F:s svenska sektion, rektor *Matilda Widegren*, som även var en varm vän av

sektionen i Finland, har hedrats genom bidrag till den till hennes minne instiftade fonden »Matilda Widgrens minne» samt genom försäljning av en minneskrift över henne till förmån för samma fond. Medlen användas enligt hennes egen önskan till förmån för flyktingsarbetet i Sverige.

»Nordisk väktare».

På ett möte, som ägde rum mellan ordförandena i de Nordiska ländernas sektioner i Göteborg i januari 1938 uppstod tanken, att man i alla Nordiska länder skulle välja en särskild s.k. »nordisk väktare», vars uppgift skulle vara att vaksamt följa med alla i tidnings- och tidskriftspressen publicerade artiklar och notiser i fredsfrågan samt att genom översändande av tidningsurklipp stå i kontakt med de övriga Nordiska ländernas »väktare». Det ansågs att man även på detta sätt skulle komma i närmare kontakt med varandra och sålunda befrämja det nordiska samarbetet.

Ovannämnda uppgift har inom sektionen för Finland omhänderhaft av styrelsen.

I.K.F.F:s Nordiska sektioners konferens i Oslo.

I.K.F.F:s nordiska sektioner ha haft för sed att åtminstone en gång om året sammanträda i något av de Nordiska länderna för att rådpläga om Förbundets inre angelägenheter samt verksamhetens resultat och riktlinjerna för ett fortsatt arbete. En sådan rådplägningskonferens ägde rum i Oslo 5.—8. I. 1939 med motto: *»Vad kunna Nordens kvinnor i närvarande ögonblick göra för freden?»*

Sammankomsten var till sin karaktär en arbetskonferens, och där behandlades följande frågor: 1) Flyktingsproblemet, 2) Civilbefolkningens luftskydd, 3) Ungdomen och freden samt 4) Världsförbundets stadgar, som blevo föremål för livliga och givande diskussioner.

Konferensen räknade 60 deltagare från de fyra nor-

diska länderna, däribland endast två från Finland. Konferensen avslutades med en värdig högtidlighet i Nobelinstitutets sal, varvid följande personer talade: den danska sektionens ordförande, *Thora Daugaard*, medlemmen i den svenska centralstyrelsen *Anna Lindhagen*, den norska sektionens ordförande *Marie Lous Mohr* samt den finska sektionens ordförande *Toini Iversen*.

Kvinnornas Internationella Storkonferens i Marseille.

ägde rum 13—15 maj med motto »All kvinnokraft i fredens tjänst». De första förberedelserna hade vidtagits i Paris och Genève, därifrån inbjudningsskrifter, undertecknade av kvinnoorganisationernas ledande personligheter, utsänts till alla länder. I dessa inbjudningsskrifter uppmanades kvinnoorganisationer och enskilda kvinnor i alla länder att bilda nationella kommittéer, vilkas uppgift skulle bli att sprida kännedom om kongressen och om dess syftemål, att insamla medel och att sända största möjliga antal representanter till kongressen.

Finlands sektion av I.K.F.F. skred omedelbart efter sitt årsmöte 1938 till nödiga åtgärder. I detta syfte sändes till 22 organisationer och 22 enskilda personer svensk- och finskspråkiga inbjudningsskrifter, genom vilka kongressens syfte klargjordes och adressaterna inbjödos till en rådplägende konferens. Oaktat endast ett fåtal organisationer och enskilda hörsammat kallelser, hölls den rådplägende konferensen och publicerades i dagspressen notiser som belyste kongressen och dess syften. I.K.F.F. igångsatte bland sina medlemmar en penninginsamling och sände som sin representant till kongressen i Marseille fru *Charlotte Saarnio*.

Samarbete med andra organisationer.

Först bör nämnas samarbetet med *I.K.F.F:s världsförbund*, till vilket sektionen i Finland hör som medlem. Såsom kompletterande medlemmar (konsultativa

medlemmar) i Världsförbundets centralstyrelse ha såsom representanter för sektionen i Finland fungerat fruar *Toini Iversen* från Helsingfors och *Charlotte Saarnio* från Åbo.

Samarbetet med Världsförbundet har så gott som uteslutande ägt rum per korrespondens. I det möte, som senaste september hölls i Genève, deltog personligen fru Charlotte Saarnio.

Mellan *I.K.F.F:s nordiska sektioner* har samarbete ägt rum främst genom korrespondens, med undantag för ordförandens vistelse i Köpenhamn och Malmö senaste sommar samt den ovannämnda konferensen i Oslo.

Bland inhemska organisationer bör främst nämnas *Finlands Fredsförbunds Helsingforsavdelningar*, med vilka sektionen i Finland i främsta rummet kommit att samarbeta, ävensom *Samarbetskommittén för Fredsfrågor*, till vilken sektionen hör i egenskap av medlem.

Under det gångna verksamhetsåret har sektionen blivit godkänd som medlem i *Finlands Kvinnors Nationalförbund*.

Medlemmar av sektionen ha dessutom deltagit i de av *Nordiska Lärares Fredsförbund* 27/VII—2/VIII 38 anordnade sommarkurserna i Borgå samt i *Internationella Försoningsförbundets baltiska konferens* i Helsingfors 28/VIII—4/IX 38.

Sektionens ekonomi.

En något så när åskådlig föreställning om den finska sektionens ekonomi får man av medföljande redovisning. Verksamheten har kunnat gå framåt tack vare medlemmarnas offervillighet och frivilligt utförda arbete. Med de inkomster, som erhållits genom medlemsavgifter, basarer och donationer av medlemmar, har man kunnat betäcka endast de mest nödvändiga utgifterna. För att föröka sina tillgångar utdelade sektionen i slutet av året bland sina medlemmar s.k. »fredsmarkens» sparbössor, i vilka medlemmarna uppmanades

att lägga c:a 1 mk i veckan, varigenom vid årets slut till fredsarbetets befrämjande nästan omärkligt en avsevärd summa skulle kunna hopsamlas.

Redan det arbete, som försiggår uteslutande medelst inhemsk och utländsk korrespondens, skulle fordra en stadigvarande personal och ett kanslirum, men man har t.v. inte ens kunnat tänka på avlöning av språkkunnig personal eller upphyrandet av ett expeditiionsrum, varför det ovannämnda arbetet fortfarande har utförts i ordförandens hem. Protokollisten har under det gångna året uppburit en månadslön på 50 mark.

Ställning den 31 december 1938.

A k t i v a:

Kassa	340: 60
Bankdepositioner	4.110: 30
Sparbössa	25: —
	<hr/>
mk	4.475: 90

P a s s i v a:

Syföreningens fond	827: 60
Resefond	846: 50
Dispositionsmedelsfond	2.436: 20
Ren förmögenhet	365: 60
	<hr/>
mk	4.475: 90

Vinst- och förlusträkning för år 1938.

Till vinst:

Medlemsavgifter	3.130: —
Syföreningen	4.044: 70
Donationer	6.722: —
Postkort & litteratur	247: 05
Bordsflaggor	1.267: 35
Kaffe- & teservering	100: 60
Räntor å bankdepositioner	146: 50
Sparbössorna	50: —
Förlust för år 1938	428: 20
	<hr/>
mk	16.136: 40

Till förlust:

Hyra för möteslokalen	600:—
Sekreterarens arvode	600:—
Medlemsskatt till ligan	577:—
Post- & telegrafavgifter	1.167:30
Omkostnader för duplicering m.m.	159:50
Förlust från festarrangemang	287:50
250 st. sparbössor	312:50
Hedersbevisningar	397:10
Resebidrag	<u>12.035:50</u>
	mk 16.136:40

Revisionsberättelse.

Valda att granska I.K.F.F:s finska sektionens bokföring för år 1938, ha vi i dag fullgjort uppdraget och härvid erfarit, att i bokföringen förekommande inkomster och utgifter äro överensstämmande med motsvarande verifikat samt att bokföringen i övrigt är sakligt och rätt utförd, varför vi ej ha något att anmärka.

Med anledning härav föreslå vi, att styrelsen och kassören beviljas redovisnings- och ansvarsfrihet för år 1938.

Helsingfors den 25 februari 1938.

Eeva Raekallio.

Geli Nickul.

Vårt lands svenskspråkiga fredsblad

FRID PÅ JORDEN

utkommer med 10 nummer om året.

Pris per 1/1 år 13 mk.

Redaktör: Kyrkoherde Edvin Stenwall.

Adress: Närpes B.

Envar för fredssaken intresserad medborgare
uppmannas att prenumerera på tidskriften

RAUHAA KOHTI

organ för Finlands Fredsförbund (Förening för
Nationernas Förbund) r.f. och världs-
fredsrörelsen.

Utkommer illustrerad 2 ggr i månaden.

Redaktör: Doktor Felix Iversen.

Prenumerationspris: 1/1 år 20 mk, 1/2 år 11 mk
och 1/4 år 6 mk. Till utlandet 30 mk.